

*Наталія Барвінок,  
здобувач I року навчання  
спеціальності 073 «Менеджмент»,  
викладач кафедри технологій та організації  
туризму і готельно-ресторанної справи  
Навчально-наукового інституту  
економіки та бізнес-освіти  
Уманського державного педагогічного  
університету імені Павла Тичини*

*Максим Барвінок,  
викладач кафедри маркетингу,  
менеджменту та управління бізнесом  
Навчально-наукового інституту  
економіки та бізнес-освіти  
Уманського державного педагогічного  
університету імені Павла Тичини*

### **ОРГАНІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19**

Туризм – це одна з галузей, що задовольняє духовні потреби людини, бажання розвиватися, пізнавати світ, отримувати цікаві і незабутні емоції від життя. Невід’ємною частиною економічного зростання та розвитку країн у світі, в тому числі і європейських, є розвиток туристичної сфери країн та підвищення реалізації їх туристичного потенціалу. На сьогоднішній день туризм створює умови для розвитку підприємництва, виконує роль каталізатора інновацій, забезпечує створення нових робочих місць, забезпечує доходи багатьом громадянам, сприяє розвитку економіки в цілому та покращенню іміджу держави.

Незважаючи на загрози та глобальні виклики (культурні, соціальні, економічні та політичні) Україна залишається привабливою країною для туристів і має багато можливостей перспективного розвитку внутрішнього туризму, який є пріоритетним сектором економіки. У Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року сфера туризму та курортів стає однією з основних галузей, що впливає на загальний стан і тенденції світової економіки [7]. Варто зазначити, що завдяки розвитку туристичної галузі можливо прискорити і економічне зростання в країні. Це явище в світовому досвіді вже не раз доводилось.

Також в Стратегії розвитку туризму і курортів України на період до 2026 року зазначено, що Україна розташована у центрі Європи та має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, проте суттєво відстає від провідних держав світу за рівнем розвитку туристичної

інфраструктури та якості туристичних послуг. [7]

Пандемія спричинена поширенням вірусу COVID-19 спричинила глобальну кризу, яка в свою чергу посилила конкуренцію за споживача туристичних продуктів. Загалом, туристична сфера становить близько 10% світового ВВП, проте через виникнення на глобальному рівні безпрецедентної надзвичайної ситуації, спровокованої спалахом пандемії COVID-19, яка має масштабний вплив на всі сфери соціально-економічного розвитку країн світу, туристична індустрія потрапила до числа постраждалих секторів світових економік і вимагає впровадження відповідних заходів щодо відновлення та підтримки [4; 6].

Така ситуація закликає переглянути підходи та інструменти щодо якості та змісту туристичних послуг, щоб знайти нові ефективні форми та шляхи підвищення інтересу до інноваційних, сучасних, конкурентоспроможних, які відповідатимуть вимогам сьогодення, туристичних послуг.

Для глибшого та повнішого дослідження розвитку туризму в Україні в умовах глобальної пандемії, спричиненої поширенням вірусу COVID-19, доцільно буде розглянути та проаналізувати найбільш привабливий напрям сучасної туристичної індустрії – сільський зелений туризм.

Актуальність розвитку сільського зеленого туризму набуває дедалі більшого значення, тому що саме ця галузь перебуває на початковій стадії розвитку і є одним з найбезпечнішим видів туризму в період пандемії спричиненої вірусом COVID-19. Сільський зелений туризм організовуються переважно самостійно туристами, комерційна діяльність у цьому напрямі лише зароджується.

Питаннями розробки та впровадження програм розвитку зеленого сільського туризму займалися такі вчені, як: А. Біркович, В. Васильєва, П. Горішевський, А. Зінченко, В. Головацька, Т. Зінчук, С. Ілляшенко, С. Мельниченко та інші. Проте активний розвиток цих видів туризму вимагає продовження досліджень їх особливостей.

Метою статті є розгляд проблем та умов формування сприятливого середовища для становлення та розвитку зеленого сільського туризму в умовах пандемії спричиненої вірусом COVID-19.

В сучасних умовах зелений сільський туризм формується в окремий суттєвий сектор глобального туристичного ринку. З урахуванням соціально-економічного, екологічного та природно-кліматичного характеру сучасності.

В. О. Коваль, В. В. Самсонова, Т. О. Гакал виокремлюють базові детермінанти інфраструктурного розвитку сільського зеленого туризму в Україні та конкретизують основні напрямки розвитку інфраструктури сільського зеленого туризму в Україні [3]. Сюди вони відносять:

1. Підвищення якості інституційного забезпечення.

2. Активізація використання інформаційних технологій.
3. Розвиток транспортної інфраструктури.
4. Підвищення ефективності державного регулювання у даній сфері.

Під підвищенням якості інституційного забезпечення розвитку сільського зеленого туризму в країні розуміється розвиток нормативно-правового забезпечення активізації господарської діяльності у сфері сільського зеленого туризму. Вона передбачає формування правового поля щоб впливати на активну розбудову даного виду туризму та залучати інвестиції у цю галузь.

Організаційно-економічне та інституційне середовище, в якому функціонують суб'єкти сільського туризму, повинно окреслювати чіткий порядок та умови надання послуг, які базуються на засадах ефективного використання обмежених ресурсів та враховують принципи і особливості національного законодавства, що регулюють суспільно-економічні відносини в сфері сільського зеленого туризму [3].

Але, що стосується формування такого середовища та його функціонування в умовах соціальної та політико-економічної нестабільності, виникає ряд проблемних питань, які є перешкодою активному розвитку сільського зеленого туризму та зростанню рівня зайнятості населення у цій сфері туризму.

Слід звернути увагу на те, що формування сприятливого середовища для здійснення господарської діяльності не відбувається само по собі, а потребує залучення до цього не тільки науковців, громадських організацій та органів державної влади, але й учасників процесу «надання-отримання послуг сільського зеленого туризму» [5].

Щодо активізації використання інформаційних технологій, то варто зауважити, що розвиток сфери туризму на сьогоднішній день безпосередньо залежить від рівня впровадження нових інформаційних технологій.

Використання інформаційних технологій в сучасних умовах інформатизації населення дозволяє здійснювати рекламу в мережі Інтернет на сайтах та в соціальних мережах на власних сторінках та сторінках споживачів, залучати молодь до такого виду туризму, співпрацювати та переймати досвід провідних країн, що наведено на рис. 1.

Переваги використання інформаційних технологій є надзвичайно актуальним питанням сьогодення, в тому числі і в розвитку сільського зеленого туризму, адже інформаційні технології мають ряд переваг для проведення реклами, що є невід'ємною складовою організації такого туризму.



**Рис. 1. Переваги використання інформаційних технологій в організації сільського зеленого туризму**

*Джерело: розроблено авторами на основі [3]*

Розвиток транспортної інфраструктури є важливою складовою розвитку не тільки зеленого сільського туризму, але і всієї туристичної індустрії. По суті, здійснення туризму взагалі є неможливим без транспортного сполучення і туристична галузь не змогла б розвиватись без функціонування сфери транспорту. В свою чергу, розвиток транспорту в певній мірі також залежить від туристів, адже туристи створюють значний попит на перевезення. Тобто, ці дві складові є взаємозалежними, що зображено на рис. 2.



**Рис. 2. Взаємозв'язок розвитку туризму та транспортної системи**

*Джерело: розроблено авторами на основі [3]*

Так і під час розвитку сільського зеленого туризму важливим є розвиток транспортного сполучення, адже в більшості населених пунктах такий вид туризму не може розвиватись через відсутність якісного транспортного сполучення.

Підвищення ефективності державного регулювання у сфері зеленого сільського туризму передбачає створення в країні ефективної системи державного регулювання туристичної галузі, у т.ч. і сфери сільського зеленого туризму.

На розвиток суб'єктів сільського зеленого туризму держава все ж має вплив, адже саме держава визначає необхідні умови на ринку туристичних послуг, фінансує або сприяє залученню інвесторів для реалізації різних проектів для розвитку сільського зеленого туризму, підтримує суб'єкти туристичного бізнесу та захищає їх соціально-економічні інтереси, впливає на доходи сільського населення та їх рівень, на умови, в яких функціонують садиби сільського зеленого туризму [1; 4].

З вищенаведеного випливає, що держава має опосередкований вплив на розвиток сільського зеленого туризму, на кількість споживачів такого туризму та місця, які привернуть увагу таких споживачів. Державний вплив та стимулювання і підтримка розвитку сільського зеленого туризму визначає які масштаби туристичних потоків будуть в Україні та різних регіонах України.

Отже, розвитку сільського зеленого туризму набуває дедалі більшого значення, тому що саме ця галузь туризму є однією з найбезпечніших видів туризму в період пандемії спричиненої вірусом COVID-19. Сільський зелений туризм організовуються переважно самостійно туристами, комерційна діяльність у цьому напрямі лише зароджується. Більш активний розвиток сільського зеленого туризму вимагає підвищення якості інституційного забезпечення розвитку сільського зеленого туризму, активне використання інформаційних технологій та створення реклами, розвиток транспортного сполучення у сільській місцевості та підвищення ефективності державного регулювання. Важливим є і матеріальне становище сільського населення, адже капітал на розвиток такого туризму йде переважно від сільського населення, яке займається розвитком такої сфери туризму.

### **Список використаних джерел**

1. Європейський досвід організації сільського зеленого туризму. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/siltur2.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/siltur2.htm) (дата звернення: 10.10.2021).
2. Зайцева В. М. Актуальні проблеми та перспективи розвитку туристичного господарства і готельно-ресторанного бізнесу в Запорізькому регіоні: монографія. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2012. 400 с.
3. Ковальова О. В., Самсонова В. В., Гакал Т. О. Відновлення сільського

- зеленого туризму в умовах COVID-19 як інструмент реновації аграрної економіки. *Бізнесінформ*. № 10. 2020. С. 155–162.
4. Ніколюк О. В., Хаустова В. Є., Петрів І. М. Державне регулювання розвитку сільського зеленого туризму в Україні в умовах пандемії COVID-19. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. № 5. 2020. С. 119–127.
  5. Організаційно-економічне та інституційне забезпечення розвитку сільського зеленого туризму. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/korchynska3.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/korchynska3.htm) (дата звернення: 10.10.2021).
  6. Парубок Н. В. Розвиток сільського зеленого туризму в Україні та Європі. *Молодіжний економічний дайджест*. 2015. № 4(7). С. 86–89. URL: [https://tourlib.net/statti\\_ukr/parubok.htm](https://tourlib.net/statti_ukr/parubok.htm) (дата звернення: 10.10.2021).
  7. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 р. № 168-р. Поточна редакція від 16.03.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 07.10.2021).